

Kanada Magyar Újság
 Kanada és az angol birodalom legújabb hírei és hírei magyar nyelven.
 Megjelenik: szombaton
 Előfizetési ára év: \$3.00
 Kifizetés után: \$3.60
 Szerkesztő: H. H. H. H.
 és nyomda:
Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Újság
 is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday
 Subscription Price
 In Canada \$3.00
 to foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
Winnipeg Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VI ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA. 1929. NOVEMBER 30. SZOMBAT

NO. 48. SZAM

HUNGARY'S MORTAL STRUGGLE AGAINST THE PEACE TREATY OF TRIANON

The consequences of the caustic situation after the Great War, which is in itself fatal from the point of view of the economic and social development of Europe, is perhaps most keenly felt by diminished Hungary which, in the times preceding the war formed within the Austro-Hungarian Monarchy — together with her associated parts, Croatia and Slovenia — a progressing country occupying 125,000 square miles with a population totaling 20,900,000. Of this the treaty of peace left to Hungary but 35,800 square miles and 7,606,971 inhabitants, that is to say only 32.8% of the old territory and 41.7% of the former population.

The Hungarian Nation is for these ten years waging a mortal struggle against this peace treaty, the cruel dispositions of which are being applied with ruthlessness and even in an unjust manner in order to suppress and to extinguish definitely the Hungarian race.

At the sight of this excessive mutilation of Hungary's economic resources, of her population, her civilization and her territory, every thinking person will put the question: what was the reason of Hungary being sentenced to such a cruel fate and how is it possible that she was unable to assert her just cause at the peace tribunal after the end of the world war?

There was an indictment voiced very often against Hungary during the time preceding the war accusing her of carrying on a policy of oppression against her ethnic minorities, that is to say against those who spoke some language different from the Hungarian. The fact that from 1880 the rate of increase in the number of those who, within the historic frontiers of Hungary registered as Magyars was but very slow, amounting from that year until the outbreak of the war only from 46.5% to 54.4%, is the best proof of the Magyar majority never having oppressed the ethnic minorities living within the borders of Hungary and of never having forcibly "magyarised" them, because otherwise the rate of Magyars would have much more considerably augmented during one generation. This slight increase of the Magyar population is merely due to the more favorable rate of birth and of morality of the Magyar race, their higher sense for hygiene, their preference of living in the towns as well as to the spontaneous assimilation of the German element which also preferred living in the cities in close relations with the Magyars.

(TO BE CONTINUED)

MAGYAR BANYÁSZ ÉS ROTHERMERE

A The Pittsburgh Press című napilap egy cikk keretében számol be arról, hogy Moldován György, pennsylvániai magyar bányász, a Feszty-féle "Magyarok bejövetele" körkép 114 láb hosszú és 4 és fél láb magas másolatát a magyar nemzet nagy barátjának, Rothermere lord angol újságírójának küldötte el Londonba. A kép máris ott van Londonban.

KI AKARTAK TÖRNI A RABOK

Ontario Whithy városa mellett a minap majdnem kiszabadult az állami börtön magas falai közül 28 hárompróbás gonosztevő, akik már régóta törtek a fejükkel pokolian kieszelt tervük keresztülvitelén. Volt közöttük nem egy gyilkos is és általában az előkelő társaság mindegyik tagja szakértő volt a maga szakmájában.

Mult csütörtökön reggelre terveztek a szökést, azonban a véletlen folytán nem sikerült terveiket végrehajtaniok. A fogház igazgatójának éles szeme ugyanis szerda este észrevette, hogy az egyik fogolynek a láb-szárvédőjében acélfűrész van elrejtve. Természetesen azonnal mozgosították az őrséget s még idejében megakadályozták a börtönlakók megmenekülését. Ugyanekkor észrevették, hogy a börtön egyik ablakán a rácson már majdnem teljesen keresztül fűrészelték és ha nem leplezik le idejében a tervet, ugy Ontario társadalmi biztonságát ismét veszélyeztették volna az életnek ezek a mindenre elszánt hajótöröttjei.

Hárman bennétek

Mig az elmúlt két héten a három prérítartomány különböző városában borzalmas tüzek pusztítottak az általánosan beállott hideg, jobbanmondva a gondatain fűtési berendezések következtében, szerencsére sehol sem esett emberéletben kár, adig a nagyszerű tüzoltósággal rendelkező Winnipeg városában ismét halálos tüzeset történt.

Az egyik külvárosi egyemeletes lakóház mult csütörtökön hajnalban porig égett és a lakók közül hárman vesztették ott életüket. A vizsgálat megállapította, hogy a menyezeten keresztülhaladó csövezetek nem volt kellőképpen elszigetelve asz besztal, túl közel volt a deszkafalhoz, mely a feltűszedett csőtől lángrakapott. A tüzoltónak a rettenetes hidegben végzett önfeláldozó munkája sem menthette meg az öreg deszkaház épületet.

Meghalt Kunfi Zsigmond

Kunfi Zsigmond, a magyarországi szocialista mozgalom egyik vezére, a gyászos emlékü Károlyi kormány volt közoktatásügyi minisztere november hó 17.-én éjjel meghalt egy Bécs melletti ideggyógyintézetben, ahol hónapok óta ápolták. Kunfi régóta betegeskedett és egyre jobban elhatalmasodó ideggyógybetegsége miatt nem lehetett menthetőnek tartották. Temetését az osztrák szocialista párt rendezte Bécsben.

Legszébb karácsonyi ajándék a Kanadai Magyar Újság 1930-as Képes Nagy Naptára!

HARMINCHAT EMBERÉLETET KÖVETELT A DAGALY

TIZENÖT LÁB MAGAS VIZTÖMEG SÖPÖRTE VÉGIG NEWFOUNDLAND PARTJAIT — FALVAKAT DÖNTÖTT ROMBA A VÁRATLANUL ÉRKEZŐ VESZEDELEM — ATTÓL FÉLNEK, HOGY SOKKAL NAGYOBB A HALOTTAK SZÁMA —

A keletkanadai partoktól keletre húzódó Newfoundland szigetén a mult héten borzalmas szerencsétlenség történt. A Kanadai Magyar Újság legutóbbi számában jelzett földrengés, amelynek központja messze benn a tenger alatt tört ki, még a legnagyobb luxusgőzösöket is alaposan megtáncoltatta, egyuttal Newfoundland halászeit is olyan természeti csapással/sújtotta, amilyenre nem emlékeznek a legöregebb tengeri fókák sem.

A szikratáviró csütörtök délebb adta le az első vészjelzést, amely arról adott számot, hogy a hétfői földrengés utóhatásképpen a dagály a rendszersnél sokkal nagyobb mértéket öltött és félt, hogy az alacsonyabban fekvő parti halásztelepeket elborítja.

A délután folyamán azután már részletes jelentések is érkeztek, amelyek igen szomorú eseményről adtak számot. E szerint száz és száz halászkunyhót ragadtott el a 15 lábnál is magasabb tömegben hömpölygő ár és a halottak száma legalább 36-ra tehető. Eddig azonban nem lehetett még pontos értesítéseket szerezni az eltűntek száma felől és nem lehetetlen, hogy az áldozatok száma még növekedni fog. Természetesen a kár százezer dollárokra rug és tekintettel arra, hogy a halászok legtöbbször igen szerény anyagi körülmények között voltak, a dagály pusztításait Newfoundland halászata jó ideig meg fogja selyleni.

FELROBBANT EGY MAGYAR MUNKÁSCSOPORT

A KANADAI MAGYAR MUNKÁSSÁG TÖRTÉNETÉBEN PARATLAN SZERENCSETLENSÉG TÖRTÉNT A BRITISH COLUMBIAI VASUTÉPITESEK ALKALMÁVAL — UGRINOVICS ANDRÁS HONFITARSUNKAT, DABOKRÁ ZUZTA A DINAMITTAL FELROBBANT SZIKLA, KEMPF ISTVAN ES TITTLER KONRAD SÜLYOSAN SEBESÜLT.

PROCTOR, B.C. nov. 18. láb mély volt. Ebben 2 és fél láb A British Columbia-i égnek mere 60%-os gelatin volt, mig a második sziklák között dolgozó magyar munkások közül 16 láb mély lyukban 1 és fél láb, a kástevevéreinek egyike, Máriási Bar-harmadik az 14 láb, ebben 1 láda és nabás küldötte be a Kanadai Magyar a negyedik lyuk az csak négy láb mély Újság szerkesztőségébe a következő volt 50 darab dinamittölténnyel meg tudósítást:

Egy borzalmas szerencsétlenségről töltés. Háromnegyed tizenkettőkor je-runk hirt amely november 16.-án leztek, hogy "fájer" (fire: tűz) Ekkor délelőtt háromnegyed tizenkettőkor minden ember elment a távolabb levőrtént a Kootenay Landing és Pro-rvó buvóhelyre. Mikor mindenki biztos állomások között épülő vasut munkos helyen volt, akkor Kempf István kálatalnál. Reggel kimentünk dolgoz munkavezető megszakított kettős ki-nál és betöltöttünk négy robbantó lyu-áltással jeleste, hogy "fájer!". Midőnkat, melyek közül a legmélyebb 18 (Folytatás a 6. oldalon!)

A MATYÓ NÉPMŰVÉSZET MEGHÓDÍTOTTA MONTREALT

VÁCZEK LAJOS FŐKONZULATÜSI FŐIGAZGATÓ SZIVESSÉGBŐL KÖZÖLJÜK AZ ALÁBBI ÉRTÉKES CIKKET:

A Montrealban székelő Canadian Handicrafts Guild a közelmultban tartotta meg az évi kiállítását a szép művészeti múzeum nagytermében. Ez a társulat, mely 25 évvel ezelőtt alakult meg feladatai tüzte ki, hogy felélesszi — egyrészt a kimulóban levő nyugaton a közelmultban tartott vő kanadai háziipart és másrészt oda kézmunkakiállításoktól. Amíg ott a fog törekedni, hogy a bevándorlók a Kanadában élő különféle nemzetiségűekkel hozott művészeti értékeiket (Folytatás a 6. oldalon!)

SZÉP KIÁLLITÁST RENDEZETT A NŐSZÖVETSÉG

Mult csütörtökön és pénteken rendezte a winniepei Nőszövetség az évi kézmunkakiállítását a Canadian Handicrafts Guild színességében rendezésére bocsátott Red Cross Building nagytermében melyet a Nőszövetség díszelőnöke, Scheffbeck J. Istvánné nyitott meg. Az angol és magyar köznépség által látogatott (Folytatás a 6. oldalon!)

UJ MAGYAR REF. TEMPLOM WINNIPEGEN

December hó 1-én délután 3 órakor régi vágya teljesül a winniepei magyar ref. egyház híveinek, amikor ünnepélyes bevonulását tartja a Main Street és Selkirk Ave. sarkán levő Mac Dougall templomba.

Már régebben megkezdődtek a tárgyalások a United Church vezetőivel a külön templom ügyében. Pár évvel ezelőtt gyűlés is indult meg a templomépítés költségeire. Az önzetlen törekvés bár nem hozta meg a kívánt és remélt eredményt, de mégsem halt ki a vágy és bizalom a hívek lelkében annak lehetőségére iránt, hogy önálló, saját temploma legyen az egyház közösgének. Ez év őszén ismét komolyabb formában indultak tárgyalások a United Church vezetői és a magyar ref. egyház között. E tárgyalások eredménye lett, hogy a Home Mission Board a magyar ref. egyház szabad rendelkezésére bocsátotta át a Mac-Dougall templom impozáns szép épületét.

December hó 1.-én lesz az első ünnepélyes megnyitó Isten-tisztelet több angol egyházi vezető egyéniség és lelkész jelenlétében és közreműködésével. Az egyház vezetősége minden lehetőt igyekszik megtenni, hogy

ez a nap áhitatos ünnepélyességet bizonyosságot szolgáltatson a winniepei magyar református hívek áldozatkész hitbiztonságáról s az istentiszteleten részt vevők mindig áhitatos lélekkel gondolhassanak vissza a winniepei magyar református egyház történeti nevezetességű örömeire.

Az istentisztelet keretében Muszti Dénes kitűnő hegedűművész fog szólót játszani Miss Ada Oneill zongora kísérettel.

A presbiterium nem küld szét külön személyre szóló meghívókat, hanem ezuton kérjük felekezeti különbség nélkül minden magyar testvérünket és egyházunk barátait, hogy megjelenésükkel tiszteljék meg egyházunkat és vegyenek részt a mi Isten dicsőségét szolgáló ünnepünkben. Az ünnepélyes istentisztelet pontosan 3 órakor kezdődik.

Istentisztelet végeztével egyházunk lelkes, áldozatkész aszszonyai szeretetvendégséget rendeznek a templom mellett természetben, melyre szintén mindenkit atyafiságos szeretettel és testvéries barátsággal meghívunk és szívesen látunk a

Prezbitérium.

LEGUJABB HIREK

DUNNING VASUTÜGYI MINISZTER lesz minden valószínűség szerint Robb pénzügyminiszter helyettese, amint azt az Ottawából érkező táviratok híri adják. Multkoriban még azt rebesgették, hogy Dunningot fogja a pool felkérni az összes nyugati gabonaárterjesztő szervezetek irányítására, legujabb értesüléseink azonban amellezt szólnak, hogy a kanadai nemzetiségeknek nagy barátját nevezik ki a birodalmi pénzügyi tárca örökösévé.

SOROZZAK A NÖKET OROSZORSZÁGBAN, amint azt az angol lapok írják. Miután a termelők ellenállása miatt nem tudják a kínaiak ellen folytatott háboru emberanyagát kellőképpen pótolni, a legujabb rendelet értelmében a 18—23 év közötti nőket is be fogják sorozni. — A vörös hadsereg különben ujra nagyobb erővel támad Mandzsuriában és a Kхайllar város mellett lefolyt ütközetben állítólag 12,000 kínait mészároltak le.

KIFÜGGESZTIK A KANADAI ISKOLÁKBAN A BÉKEPAKTUMOT, melyet legutóbb Kellogg amerikai és Briand francia külügyminiszterek kezeltetésével fogadtak el a világ nemzetei. Szeretnők, ha a kisanant államok is falra akasztanák már ezt a szerződést, amely a kisebbbgek "jogait és szabadságát biztosító békeszerződéseket" akarja örökérvényűvé tenni.

SÜLYOSAN MEGSEBESÜLT KÉT MAGYAR, névszerint Boros György és Zsiga Lajos, midőn mult pénteken este Saskatoontól északra teherautójuk elfordult. A két magyar előadása szerint egy sebesen száguldó gépkocsi elől kellett kitérniük és így történt a szerencsétlenség. Mindkettő a saskatooni kórházban ápolják.

FELAKASZTJAK A 17 EVES APAGYILKOST, aki mult aguztusban kegyetlen hidegvérrel kioltotta tulajdon édesapja életét. Bár az ítélet végrehajtását február 21-re tüzte ki a bíróság, nem lehetetlen, hogy a terhelt családából származó fiu büntetését életfogytiglani börtönrre változtatják az ottawai igazságügyi hatóságok.

MAGYAR RÁDIÓMŰSÖRT HALLOTTAK KANADA legnagyobb részén mindazok, akik mult vasárnap este az Egyesült Kentucky államának Louisville városából fel tudták fogni a WHAS leadóállomás hullámain. A legszébb magyar népdalokat hamisítatlan őshazai cigánybanda húzta és igazán jól esett élvezni a magyar muzsikának a távolagságot meghazudtoló szépségét.

MEGTALÁLTÁK DÁNYI MIHALY magyar munkás holtestét a Port Dover-as partján. A sztrájkmozgalomban élénk részt vevő nyughatatlan természetű magyart egyik "barátja" tette el láb alól két revolverlövésessel. A rablógyilkossággal gyanúsított Erdélyi Flóriánt már le is tartóztatták és jelenleg a Simcoe-i börtönben várja megérdemelt büntetését.

ORSZORSZÁG SZIBERIABA SZÁMUZI a német származású mennonitákat, akiknek számalmas helyzetén most a német kormány igyekszik segíteni. A saskatchewani kormány legujabban ugy nyilatkozott, hogy nem zárkózik el a mennonitáknak jövő tavasszal való bevándorlása elől, azonban a téli folyamán erről szó sem lehet, miután így is nagy a munkanélküliség.

NEGYVEN HALÁSZ ELTÉVEDT A HOVIHARBAN és három napl nélkülszűkösséggel telő vándorlás után érkeztek csak meg a legközelebbi emberek által lakott vidékre. Amikor Saskatchewan léle La Croix nevű elhagyott északi telepére értek, már alig tudtak vászozrogni az éhezéstől és fáradtságtól. Legnagyobb részük annyira meghűlt, hogy kórházba kellett őket szállítani.